ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/25/841-1817

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Karin Uuselu
Otsuse tegemise aeg ja koht	28.07.2025 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	04.06.2025 (inspektsioonis registreeritud 05.06.2025)
Teabevaldaja	Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (EIS) aadress: Sepise 7, 11415 Tallinn e-posti aadress: eis@eis.ee
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxxxx.xxxxx@gmail.com

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) jätta vaie rahuldamata, kuna küsitud teave ei puuduta Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (EIS) avalike ülesannete täitmist, mistõttu teabenõudes küsitud kirjavahetuse puhul ei ole tegemist avaliku teabega AvTS § 3 lg 1 mõistes ning EIS ei ole küsitud teabe osas teabevaldajaks AvTS § 5 lg 2 mõistes. Samuti puudub Andmekaitse Inspektsioonil pädevus teostada järelevalvet selgitustaotluste vastamise üle;
2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 03.06.2025 esitas vaide esitaja EIS-le teabenõude, milles soovis kogu kirjavahetust Foundation for Environmental Educationi (FEE)ja EIS-i vahel (sh Xxxxx Xxxxx osalusega) alates 01.11.2024 kuni 03.06.2025 ning Puhta Vee Teemapargi ja EIS-i vahel seoses Green Key (GK) märgiste eemaldamisega. Samuti soovis vaide esitaja informatsiooni kirjavahetuse kohta, mis on nõutav GK märgise eemaldamisega seoses, mis on eemaldatud ekslikult arvestades EIS-iga kirjavahetust.

2. 4. juunil 2025 keeldus EIS teabenõude täitmisest, viidates AvTS § 23 lg 2 p-le 2, et GK märgise väljastamine ei ole avalik ülesanne, kuna see toimub erasektori lepingu alusel, mistõttu AvTS ei kohaldu.
3. Vaide esitaja eeltooduga ei nõustunud ning esitas Andmekaitse Inspektsioonile vaide.
4. Kuna vaides esinesid puudused, andis Andmekaitse Inspektsioon vaide esitajale tähtaja vaides esinevate puuduste kõrvaldamiseks.
5. 17.06.2025 kõrvaldas vaide esitaja vaides esinevad puudused ning inspektsioon võttis vaide menetlusse.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide kohaselt on esitatud vaie seoses vaide esitaja 03.06 2025 teabenõudega EIS-ile, milles vaide esitaja soovis kogu kirjavahetust FEE ja EIS-i vahel (sh Xxxxx Xxxxx osalusega) alates 01.11.2024 kuni 03.06.2025 ning Puhta Vee Teemapargi ja EIS-i vahel seoses GK märgiste eemaldamisega.

Samuti soovis vaide esitaja informatsiooni kirjavahetuse kohta, mis on nõutav GK märgise eemaldamisega seoses, mis on eemaldatud ekslikult arvestades EIS-iga kirjavahetust. Vaide esitaja leiab, et kirjavahetus ja informeerimine on nõutav seoses märgise kriteeriumi p 1.5 kohaselt. Teabenõude esitas vaide esitaja tuginedes avaliku teabe seaduse (AvTS) § 5 lg p-le 1.

Vaide kohaselt vastas EIS teabenõudele 4. juunil 2025 ning keeldus teabenõude täitmisest, viidates AvTS § 23 lg 2 p-le 2. EIS väidab, et GK märgise väljastamine ei ole avalik ülesanne, kuna see toimub erasektori lepingu alusel, mistõttu AvTS ei kohaldu. Vaide esitaja leiab, et see on ekslik, kuna:

- EIS on avalik-õiguslik asutus, mis haldab puhkaeestis.ee registrit ja täidab avalikke ülesandeid, sealhulgas turismi arendamist.
- Teabenõue puudutab avalikes huvides olevat teavet (märgiste eemaldamise põhjused ja Ubari Loodustarkuse Keskuse märkimine tekstides, millel ei ole seost Puhta vee teemapargiga), mis mõjutab vaide esitaja ettevõtte õigusi. Samas on hilisemalt EIS-i esindajad soovinud märgised taastada, kuid puudub põhjus eemaldamise kohta ja eemaldamise andmise isiku nimetus, mis vaide esitajat huvitab. Juhul kui EIS on eemaldanud märgised teenustelt ilma kirjaliku põhjenduse ja dialoogita ettevõttega, tuleb sellest ka kirjalikult informeerida ning kahetseda oma tegevust, mida EIS ei ole seni teinud.
- AvTS § 5 lg 1 kohustab avalikku asutust teavet jagama, kui see on seotud taotleja õigustatud huviga, mida EIS ignoreerib.

EIS-i keeldumine rikub AvTS § 5 ja on seotud GK kriteeriumi punkt 1.5 (koostöö ja teavitamise nõue) rikkumisega, kuna märgised eemaldati novembris 2024 auditi (23.07.2024) tulemusi eirates ilma dialoogita.

Vaide esitaja palub:

- Andmekaitse Inspektsiooni sekkumist EIS-i tegevuse uurimiseks.
- Kohustada EIS-i esitama nõutud kirjavahetus (FEE ja EIS-i vahel alates 01.11.2024 kuni 03.06.2025, sh Xxxx Xxxxx osalusega, ning Puhta Vee Teemapargi ja EIS-i vahel märgiste eemaldamise kohta).
- Samuti soovib vaide esitaja selgitust EIS-i õigusliku seisukoha kohta AvTS-i kohaldumise välistamisel.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

EIS-i selgituste kohaselt ei ole GK kvaliteedimärgise väljaandmise korraldamise puhul tegemist avaliku ülesande täitmisega.

EIS on sihtasutuste seaduse § 1 lg 1 kohaselt eraõiguslik juriidiline isik. Asjaolu, et EIS-i asutajaks on Eesti Vabariik, ei tähenda automaatselt, et EIS täidab avalikku ülesannet ning on haldusorgan. Eraõiguslik juriidiline isik täidab avalikku ülesannet vaid siis, kui ta on seadusega, selle alusel antud määrusega või halduslepinguga selleks volitatud HMS § 8 lg 1. AvTS § 5 lg 2 kohaselt laienevad eraõiguslikule juriidilisele isikule teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid. Siinjuures ei oma tähtsust, kui suure osa eraõigusliku juriidilise isiku tegevusest moodustavad avalikud ülesanded ja kui suure eraõiguse regulatsioonile alluvad tegevused. Põhimõte on, et juhul kui eraõigusliku juriidilise konkreetne tegevus ei ole avaliku ülesande täitmine, siis selle tegevuse osas ei ole isikul teabevaldaja kohustusi AvTS-i mõistes.

GK on turismiettevõtetele mõeldud rahvusvaheline ökomärgise programm, mille omanikuks on Inglismaal ja Walesis registreeritud eraõiguslik juriidiline isik FEE (https://www.greenkey.global/faq-establishments). Märgise väljaandmist koordineerib FEE-ga sõlmitud lepingu alusel Eestis EIS, kellele on märgise omanik väljastanud 2008. a vastava sertifikaadi. GK on erasektori algatus, EIS-ile ei ole pandud seaduse, määruse või halduslepinguga avalikku ülesannet GK märgise väljastamist korraldada, vaid see toimub eraõigusliku lepingu alusel. Järelikult ei ole tegemist avaliku ülesande täitmisega ning tegevusele ei kohaldu AvTS.

Puhkaeestis.ee on veebileht, millel EIS avaldab vastavalt turismiseaduse § 26 lg 2 majutusettevõtete ja turismiinfokeskustega seonduvaid andmeid, samuti andmeid giidide ja giid-tõlkide kohta ning turismiinfokeskuste poolt edastatud turismiinfot. Lisaks seaduses nimetatule, on EIS puhkaeestis.ee'le arendanud täiendavaid funktsioone, sealhulgas võimaluse majutusettevõtete ja turismiobjektide omanikel lisada oma objektidele teemaviiteid – see aitab puhkaeesti.ee kasutajal leida otsingutulemusi teda huvitava kategooria järgi, sh kvaliteedimärgiste olemasolu järgi, nt Michelini tärniga (väljastab MANUFACTURE FRANCAISE DES PNEUMATIQUES MICHELIN) pärjatud objektid, GK kvaliteedimärgisega objektid, Silverspoon auhinnaga pärjatud (väljastab MTÜ Gastronomy Society of Estonia) objektid jne. Samuti on veebilehel võimalik objektidele lisada sümboleid, mis tähistavad mingi kvaliteedimärgise olemasolu – vaide esitajale kuuluva äriühingu (Metsamõisa Loodus OÜ) omandis olevale turismiatraktsioonile Puhta Vee Teemapark väljastatud GK kvaliteedimärgise olemasolu näitavat GK sümbolit on võimalik näha siin: https://puhkaeestis.ee/et/puhta-vee-teemapark-metsamoisa-talu (võtmekujuline sümbol objekti nime läheduses).

Oluline on rõhutada, et puhkaeestis.ee lehel kuvatav sümbol on vaid info mingi kvaliteedimärgise või tunnustuse olemasolu kohta. Sümboli või teemaviite kuvamise lõpetamine puhkaeestis.ee lehel ei tähenda, et isikult on kvaliteedimärgis ära võetud, sest kvaliteedimärgise andmine ja ära võtmine käib konkreetse märgise või auhinna reeglite kohaselt ja seda teostab selle väljastanud isik. Puhkaeestis.ee veebilehel on kasutustingimused (https://puhkaeestis.ee/et/traveltrade/kasutustingimused), millega peavad nõustuma kõik isikud, kes soovivad oma objekte sel veebilehel kajastada, samuti peavad kõik sellised isikud sõlmima EIS-iga lepingu. Kasutustingimuste p 8 kohaselt on EIS-il õigus eemaldada veebilehelt info, mis on vastuolus lepingu, kasutustingimuste, hea tava või õigusaktidega. Eelnimetatud info alla kuuluvad ka teemaviited ja sümbolid, mille kasutamiseks isikul õigust ei ole – näiteks kui Michelin teemaviidet kasutatakse objekti juures, millele ei ole väljastatud Michelin tärni või GK sümbolit kasutatakse teenuse juures, millele see ei laiene.

EIS peab oluliseks rõhutada, et puhkaeestis.ee lehel kvaliteedimärgiste ja auhindade kuvamine ei ole EIS-i hinnangul avalik ülesanne, seda järgmistel põhjustel:

- turismiseaduse (TuRS) § 26 ei sätesta imperatiivselt, et EIS-il on kohustus avaldada majutusettevõtete ja turismiinfokeskustega seonduvaid andmeid, samuti andmeid giidide ja giid-tõlkide kohta ning turismiinfokeskuste poolt edastatud turismiinfot. Seaduse viidatud säte lihtsalt konstateerib, et selline info avaldamine toimub;
- isegi kui asuda seisukohale, et viidatud sättes on antud EIS-ile avalik ülesanne, siis piirdub see ülesanne turismiinfokeskuste poolt edastatud info avaldamisega. Teemaviiteid aga ei edasta turismiinfokeskus EIS-ile, vaid need sisestab veebilehel kuvatavat objekti omav isik ise. GK kvaliteedimärgise sümboleid ei sisesta veebilehele EIS, vaid seda teeb TuRS § 26 lg-s 1 nimetatud turismiinfokeskus, kooskõlastades selle eelnevalt EIS-iga. Seega pole teemaviidete ja sümbolite kuvamine puhkaeestis.ee veebilehel avaliku ülesande täitmine;
- isegi kui asuda seisukohale, et viidatud sättes on antud EIS-ile avalik ülesanne, siis TuRS § 26 lg 2 kohaselt avaldatakse veebilehel majutusettevõtete ja turismiinfokeskustega seonduvaid andmeid, samuti andmeid giidide ja giid-tõlkide kohta ning turismiinfokeskuste poolt edastatud turismiinfot. Vaidega seotud Puhta Vee Teemapark ei ole majutusettevõte (https://www.metsamoisa.ee/index.php/teenuste-hinnad), samuti mitte turismiinfokeskus, ega ka giid/giid-tõlk. Teemaviited ja sümbolid pole ka turismiinfokeskuste poolt edastatud turismiinfo. Seega pole teemaviidete ja sümbolite kuvamine puhkaeestis.ee veebilehel avaliku ülesande täitmine.

Täiendavalt toob EIS välja, et GK kvaliteedimärgise omanik FEE ei ole seotud puhkaeestis.ee veebilehe ega sellel info kuvamisega. FEE-l puudub õigus otsustada, millist infot kuvatakse või ei kuvata puhkaeestis.ee veebilehel. FEE kontakteerumise põhjuseks EIS-iga oli Eraisiku poolt neile saadetud korduvad päringud GK regulatsiooni osas ning oma kirjas FEE esindaja avaldas hämmastust Eraisiku agressiivse suhtlusviisi osas ning küsis tausta, et mõista, miks Eraisik on nende poole pöördunud. FEE ja EIS-i vahel toimunud kirjavahetus on seotud eelviidatud FEE ja EIS-i vahelise eraõiguslikust lepingust tuleneva GK kvaliteedimärgise väljastamisega, sh FEE vaidluste lahendamise organi poolt esitatud kaebuse lahendamisega, mis nagu juba eelnevalt argumenteeritud, ei ole avalik ülesanne.

EIS on täiendavalt selgitanud, et GK on turismiettevõtetele mõeldud rahvusvaheline ökomärgise programm, mille omanikuks on Inglismaal ja Walesis registreeritud eraõiguslik juriidiline isik FEE. EAS oli FEE-ga 2008. a sõlmitud lepingu kohaselt volitatud korraldama GK märgise väljastamist Eestis, sihtasutuste ühinemisega läks see volitus üle EIS-ile. EIS on sihtasutusena eraõiguslik juriidiline isik, sõltumata sellest, et EIS-i asutajaks on riik. Eraõiguslik juriidiline isik on avaliku ülesande täitja ning haldusorgan vaid selles ulatuses, mis talle avaliku võimu kandja poolt on üle antud. FEE on eraõiguslik juriidiline isik ning GK on erasektori algatus, seega GK märgise väljastamisel ei ole EIS haldusorgan ega vii läbi haldusmenetlust. GK märgise saamiseks tuleb läbida audit, mille viib läbi EIS-i hankepartner.

Eraisikule (Metsamõisa Loodus OÜ) kuuluv turismiobjekt Puhta Vee Teemapark läbis GK auditi ja sai märgise 22.07.2024. Eraisik taotles GK märgist ka teise ettevõtte alt turismiobjektile Ubari Loodustarkuse Keskus (korraldavad metsamatkasid RMK metsas), mis ei läbinud auditit, kuna ei vastanud GK atraktsioonide definitsioonile ja kriteeriumitele. Eraisik viis seejärel Ubari Loodustarkuse Keskuse tegevused sama juriidilise isiku alla nagu Puhta Vee Teemapark, eeldades, et sama juriidilise isiku erinevatele tegevustele laieneb GK märgis. GK kriteeriumite järgi on märgis objektipõhine, mitte juriidilise isiku põhine, st et GK tähist võib kasutada vaid tähise saanud objekti ja selle territooriumil toimuvate tegevuste kommunikatsioonis. Väljaspool tähise saanud objekti territooriumit toimuvate tegevuste kommunikatsioonis GK tähist kasutada ei või.

2024. a sügisel tuvastas EIS, et EIS-i poolt peetavas puhkaeestis.ee veebilehel kasutas

Metsamõisa Loodus OÜ GK sümbolit rohkemate kui vaid Puhta Vee Teemapargis toimuvate tegevuste juures. See sai võimalikuks seetõttu, et Eraisik võttis puhkaeestis.ee andmehalduritega (ei ole EIS-i töötajad) ise ühendust ja mõjutas neid, et GK märgist tuleb kuvada kõikide Metsamõisa Loodus OÜ puhkaeestis.ee portaalis olevate tegevuste juures. Seda ka Lääne-Virumaa andmehaldur tegi 2024. a sügisel, kuigi tal polnud selleks pädevust ja õigust ilma, et ta oleks EIS-ilt kui GK esindajalt selle info üle kontrollinud. Kui EIS märkas, et paljude Metsamõisa Loodus OÜ teenuste juures kuvatakse puhkaeestis.ee portaalis alusetult GK märgist või teemaviidet, siis palus andmehalduril need 2024. a novembris eemaldada. Puhkaeestis.ee kasutajatingimuste kohaselt võib EIS lasta sealt ebakorrektse info eemaldada ilma portaalis kuvatava ettevõtjaga läbirääkimistesse laskumata.

EIS rõhutab, et teemaviite ja sümboli eemaldamine ei tähenda kvaliteedimärgise ära võtmist. Iga väljastatud GK märgisega kaasneb GK ID, Puhta Vee Teemapargi GK ID number on GK18195. GK märgis on olnud Puhta vee Teemapargil alates väljastamise hetkest ja see kehtib kuni 31.07.2025, seda ei ole ära võetud.

Juriidilisele isikule kuuluvale ühele turismiobjektile on väljastatud GK märgis, ei tähenda, et ta saab automaatselt sama märgise ka oma teistele objektidele või väljaspool GK tähise saanud objekti toimuvatele tegevustele. Seda asjaolu on EIS Eraisikule korduvalt selgitanud ning seda selgitas talle ka FEE esindaja, kellega Eraisik kontakteerus. Eraisikut need selgitused ei rahuldanud ning FEE saatis tema kaasuse otsustamiseks GK programmi kõrgeimale juhtorganile - Green Key International Steering Committee. Komiteele saadeti FEE poolt otsustamiseks EIS-i hankepartneri auditiraportid nii Puhta Vee Teemapargi kui ka Ubari Loodustarkuse Keskuse osas ning Eraisiku senine kirjavahetus FEE-ga. 5. märtsil 2025 tegi Komitee otsuse, mille lühikokkuvõte on:

- Ubari Loodustarkuse Keskusele ei ole väljastatud GK märgist vastavalt auditiraportile ja Komitee otsus jääb samaks;
- Puhta Vee Teemapargile on väljastatud GK märgis vastavalt auditiraportile ja Komitee otsus jääb samaks, Puhta Vee teemapargile jääb GK märgis alles;
- Peamine vaidlus puudutas seda, kas sama ettevõtte ja kaubamärgi alt pakutavad aktiivsed tegevused väljaspool Puhta Vee Teemapargi territooriumit peavad ka kõik saama GK märgise või mitte. Komitee otsus: GK märgist ei anta ettevõttele, vaid turismiobjektile, antud juhul Puhta Vee Teemapargile;
- GK kriteeriumid ei kirjelda üheselt praegu, kuidas määratleda turismiobjekti territooriumit, seega Komitee otsustas, et turismiobjekti territoorium on ala, mis on turismiobjekti haldava ettevõtte omandis või renditud ja millel osutatakse antud turismiobjekti teenuseid;
- Tegevustele, mis toimuvad väljaspool turismiobjekti territooriumi GK märgis ei laiene ja märgist ei või kasutada nende tegevuste reklaamimisel ja kommunikatsioonis.

EIS-i selgituste kohaselt Eraisik ignoreeris Komitee otsust ning esitas endiselt EIS-ile alusetuid süüdistusi, jättes samas vastamata EIS-i korduvatele palvetele informeerida neid, millised tegevused, lisaks neile, mille kohta EIS-il on info olemas, toimuvad Puhta Vee Teemapargi territooriumil, et EIS saaks neile puhkaeestis.ee portaalis GK märgise olemasolu sümboli lisada.

Eraisk ei ole vaatamata korduvatele palvetele EIS-i informeerinud, millised tegevused toimuvad Puhta Vee Teemapargi territooriumil. Selle asemel on ta korduvalt EIS-ile esitanud küsimusi, millele on EIS korduvalt vastanud. 3. juunil esitas Eraisik EIS-ile teabenõude, millega soovis saada EIS-i töötaja ja FEE esindaja vahelist kirjavahetust (e-mailid). EIS keeldus teabenõude täitmisest, kuna selle kirjavahetuse näol ei ole tegemist avaliku teabega avaliku teabe seaduse mõistes, kuna GK märgise väljastamine ja sellega seonduv ei ole avalik ülesanne.

EIS on märkinud, et ka Andmekaitse Inspektsioonile esitatud vaides on Eraisik esitanud väite, et enne puhkaeestis.ee veebilehelt valede teemaviidete ja sümbolite eemaldamist oleks EIS pidanud GK kvaliteedimärgise kriteeriumite (https://www.sei.org/wp-content/uploads/2022/03/green-key-kriteeriumid.pdf) p 1.5 kohaselt asuma Eraisikuga diskussiooni ning oma teabenõude alusena on Eraisik esitanud nii GK kriteeriumite p 1.5 kui ka AvTS § 5 lg 1 p 1. Nimetatud väide on väär mitmel tasandil.

Esiteks, viidatud GK kriteeriumi p 1.5 osas selgitab EIS, et ei saanud rikkuda nimetatud kriteeriumit, kuna see sätestab nõuded GK kvaliteedimärgise **taotlejale.** Kriteeriumi p 1.5 (Ettevõte teeb aktiivset koostööd asjakohaste kohalike huvirühmadega) eesmärk on, et GK märgisega sertifitseeritud turismiobjekt (atraktsioon) teeb koostööd erinevate huvigruppidega ja selline koostöö on kõikidele pooltele kasulik, näiteks koostöö kohalike koolidega haridus- ja/või kestlikku arengu algatuste teemal vms. Nii nagu kõik teised GK kriteeriumid kehtib ka viidatud kriteerium GK märgise taotleja suhtes ega reguleeri EIS-i kui märgise väljaandja tegevust.

Teiseks, isegi kui viidatud kriteeriumid kohalduksid EIS-ile, on tegemist erasektori poolt välja antava kvaliteedimärgisega ning selle kriteeriumite väidetava rikkumise peale ei saa esitada vaiet haldusorganile.

Kolmandaks, GK kriteeriumid ei saa olla teabenõude aluseks, kuna nagu eelnevalt on EIS selgitanud, ei ole GK märgise väljastamine avaliku ülesande täitmine ning seega nende kriteeriumite täitmise kontrolli ei saa teostada haldusmenetluses.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele

1. Tulevalt AvTS § 3 lg-st 1 on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

2. Teabenõue puudutab asutuses olemas oleva dokumendi või muu teabe (nii paberil kui digitaalkujul) väljastamist. Teabenõudega võib välja küsida näiteks terve dokumendi sisu või ka üksnes selle väljavõtteid eeldusel, et vastamiseks ei tule luua uut teabe sisu. Kui vastamiseks tuleb luua uus teave või dokument, näiteks küsitakse asutuselt selgitusi või põhjendusi tema tegevuse kohta, on tegemist selgitustaotluse või märgukirjaga, millele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse alusel.

3. Seega saab teabenõude korras küsida asutuse valduses olevaid dokumente või väljavõtteid andmekogudest. Kui aga teabenõudele vastamine eeldab küsimustele vastamist ja selgituste andmist, siis selle nõue loetakse selgitustaotluseks. Andmekaitse Inspektsioon ei teosta järelevalvet märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse üle.

4. Eeltoodust tulenevalt on käeoleva vaide esemeks vaide esitaja poolt soovitud FEE ja EIS-i vahel toimunud kirjavahetuse väljastamisest keeldumine. Vaide esemeks ei ole selgituste andmine GK märgise eemaldamise kohta, kuna see eeldab selgituste andmist, mitte olemasoleva dokumendi väljastamist.

EIS teabevaldajana

5. Andmekaitse Inspektsioon saab vaidest aru selliselt, et vaide esitaja on seisukohal, et kuna EIS-i asutajaks on riik, siis on EIS teabevaldajaks kogu oma valduses oleva teabe

osas ehk siis EIS on teabevaldjaks AvTS § 5 lg 1 p 1 alusel. Andmekaitse Inspektsioon sellega ei nõustu. See, kas ja millises ulatuses on riigi poolt loodud eraõiguslik juriidiline isik teabevaldajaks, ei sõltu mitte sellest, kelle loodud on eraõiguslik juriidiline isik, vaid oleneb sellest, milliseid ülesandeid täidab ning kas ta on saanud eelarvelisi vahendeid.

6. EIS-i puhul on tegemist eraõigusliku juriidilise isikuga. AvTS § 5 lg-st 2 tulenevalt laienevad eraõiguslikule juriidilisele isikule teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sh osutab haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid, siis teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmisest. AvTS § 5 lg 3 p 2 kohaselt võrdsustatakse teabevaldajaga füüsilisest isikust ettevõtja, mittetulundusühing, sihtasutus või äriühing teabe osas, mis puudutab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmiseks või toetusena antud vahendite kasutamist.

7. Seega on eraõiguslikud juriidilised isikud teabevaldajateks ainul kahel juhul, kui nad täidavad avalikke ülesandeid, siis teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist või kui nad on saanud eelarvelisi vahendeid, siis teabe osas, mis puudutab nende vahendite kasutamist. Muus osas eraõiguslikele juriidilistele isikutele teabevaldaja kohustused ei laiene. Siin ei oma tähtsust see, kelle poolt on eraõiguslik juriidiline isik loodud. Eeltoodust tulenevalt ei ole õige vaide esitaja seisukoht, et EIS-i puhul on tegemist avalik-õigusliku asutusega, kes on teabevaldjaks AvTS § 5 lg 1 p 1 alusel.

8. Riigikohus on asjas 3-3-1-19-14 sedastanud, et avalikud ülesanded on vahetult seadusega või seaduse alusel riigile, kohalikule omavalitsusele või muule avalik-õiguslikule juriidilisele isikule pandud ülesanded. Avaliku ülesande täitmisega on tegu ka siis, kui pädev asutus on eraõiguslikule isikule õigusakti või lepinguga andnud volituse või pannud kohustuse osutada avalikes huvides sellist teenust, mille toimimise eest vastutab seaduse järgi lõppkokkuvõttes riik või mõni muu avalik-õiguslik juriidiline isik. Samuti on Riigikohus 20.11.20219 asjas 3-17-2718 sedastanud, et avalikke ülesandeid on kohtupraktikas sisustatud kui ülesandeid, mis on ettenähtud vahetult seadusega või seaduse alusel õigusnormidest tõlgendamise teel tuletatud. Teenust, mille suhtes eksisteerib avalik huvi või või mis teenib üldist heaolu, tuleb pidada küll avalikuks teenuseks, kuid avalikku teenust ei saa võrdsustada avaliku ülesandega.

9. EIS-i selgituste kohaselt ei ole GK märgise andmise puhul tegemist tegevusega, mis on EIS-ile üle antud riigilt haldusakti või lepinguga, mille eest vastutaks riik ning samuti ei tulene sellist kohustust ka seadusest, mistõttu ei saa käsitleda ka GK märgise andmist avaliku ülesandena ning selle käigus loodud ja saadud teavet avaliku teabena AvTS § 3 lg 1 mõistes.

10. Inspektsioonile arusaadavalt ja EIS-i selgitustest nähtuvalt on *Green Key International turismiettevõtetele mõeldud rahvusvaheline ökomärgise programm, mille omanikuks on Inglismaal ja Walesis registreeritud eraõiguslik juriidiline isik Foundation for Environmental Education (FEE). EAS oli FEEga 2008. a sõlmitud lepingu kohaselt volitatud korraldama Green Key (GK) märgise väljastamist Eestis, sihtasutuste ühinemisega läks see volitus üle EISile. Seega ei ole EIS GK märgise väljastamisel haldusorgan ega täida haldusülesannet samuti ei tulene turismiseadusest EIS-le kohustust veebilehel avalikustada erinevaid kvaliteedimärgiseid.* Ehk siis kvaliteedimärgiste avalikustamine puhkaeestis.ee veebilehel ei ole seadusest tulenev ülesanne. Küll aga on inspektsioonile arusaadavalt EIS-il kui GK märgise andjal eraõiguslikust lepingust tulenevalt õigus kontrollida märgise kasutamise õiguspärasust.

11. Kuna GK märgise andmise puhul ei ole tegemist avaliku ülesande täitmisega, siis ei kuulu märgise andmise ja kasutamisega seotud vaidluste lahendamine (kas märgis on eemaldatud osadelt teenustelt õiguspäraselt) inspektsiooni pädevusse.

Teabenõudele vastamine

12. 03.06.2025 teabenõudes palus vaide esitaja väljastada *kogu kirjavahetuse (sh e-kirjad), mis on toimunud FEE ja EIS-i vahel, sealhulgas Xxxx Xxxx osalusega, alates 01.11.2024 kuni 03.06.2025, et selgitada Puhta vee teemapark märgiste eemaldamise ja Ubari Loodustarkuse Keskuse seose asjaolusid.* Samuti palus vaide esitaja väljastada *kirjavahetuse Puhta vee teemapargi ja EIS vahel, kus selgitatakse Green Key märgiste eemaldamise vajalikkust või põhjendust, mis on nõutav Green Key kriteeriumi punkt 1.5. kohaselt.*

13. Samal päeval vastas EIS vaide esitaja teabenõudele järgnevalt: *Nagu EIS on varasemalt selgitanud, ei ole Green Key kvaliteedimärgise väljastamine haldusülesanne, seetõttu ei kohaldu sellele haldusmenetlus, ega ka avaliku teabe seadus. Seetõttu ei väljasta EIS Teile küsitud kirjavahetust. Juhime Teie tähelepanu sellele, et 29.01.2025. a vastas Finn Bolding Thomsen Teie e-kirjale ning pani koopia reale EISi töötaja. Seetõttu on meile teatavaks saanud Teie 17.12.2024. a, 07.01.2025. a, 18.01.2025 a ja 31.01.2025. a e-kirjad FEEle, kus Te ise nimetate ära nii Puhta vee teemapargi, kui ka Ubari Loodustarkuse Keskuse.* Lisaks palus EIS tutvuda ka täiendavalt 20.05.2025 edastatud vastusega, kus on põhjalikult kõiki asjaolusid selgitatud.

14. Nagu ka teabevaldaja on eespool juba selgitatud ja millega Andmekaitse Inspektsioon ka nõustub, siis EIS on sihtasutusena eraõiguslik juriidiline isik, sõltumata sellest, et EIS asutajaks on riik. Eraõiguslik juriidiline isik on avaliku ülesande täitja ning haldusorgan vaid selles ulatuses, mis talle avaliku võimu kandja poolt on üle antud. FEE on eraõiguslik juriidiline isik ning GK on erasektori algatus, seega GK märgise väljastamisel ei ole EIS haldusorgan ega vii läbi haldusmenetlust ning tal ei ole kohustust väljastada teabenõude korras teavet, mis ei puuduta avalike ülesannete täitmist.

15. Nimelt sätestab AvTS § 23 lg 2 p 2, et teabevaldaja võib teabenõude täitmisest keelduda, kui eraõiguslikult juriidiliselt isikult taotletav teave ei puudutava avalike ülesannete täitmist. Seega on EIS keeldunud õiguspäraselt teabenõude täitmisest, kuna FEE ja EIS-i vaheline kirjavahetus ei ole seotud avalike ülesannete täitmisega.

16. Siiski jääb Andmekaitse Inspektsioonile arusaamatuks vaide esitaja nõue *väljastada kirjavahetus Puhta vee teemapargi ja EIS vahel, kus selgitatakse Green Key märgiste eemaldamise vajalikkust ja põhjendust*, kuna vastav kirjavahetus, kui see on toimunud, on vaide esitajal endal olemas. AvTS § 23 lg 2 p 1 kohaselt võib teabevaldaja (ka juhul kui ta on küsitud teabe osas teabevaldaja) keelduda teabenõude täitmisest, kui teabenõudjale on sama teave juba antud ja ta ei põhjenda, miks ta sama teavet teist korda vajab.

17. Siiski võib vaidest aru saada, et vaide esitaja ei ole rahul EIS-i antud selgitustega GK märgise eemaldamisega puhkaeestis.ee veebilehelt. Seda ei saa aga lahendada teabenõude korras. Kui vaide esitajat antud selgitused ei rahulda, siis ei ole võimalik neid ka teabenõude korras küsida, kuna selgituse küsimisel ei ole tegemist teabenõudega, vaid tegemist on selgitustaotlusele vastamisega, mille üle inspektsioon järelevalvet ei teosta. Samas on EIS 20.05.2025 inspektsiooni hinnangul vastanud

põhjalikult ja arusaadavalt vaide esitaja küsimustele ning palunud ka täpsustada, millised tegevused toimuvad Puhta vee teemapargis. Edastatud dokumentidest ei nähtu, et vaide esitaja oleks EIS-i küsimustele vastanud. Selleks, et lisada teenustele õiged kvaliteedimärgised ongi EIS pöördunud vaide esitaja poole, kuid vaide esitaja ei ole pidanud vajalikuks vastavaid asjaolusid täpsustada. Vastavad selgitused on ära toodud ka käesolevas vaideotsuses teabevaldaja selgituste all, mida inspektsioon ei pea vajalikuks siin üle korrata.

18. Kuna GK märgise andmise puhul ei ole tegemist EIS-i poolt avaliku ülesande täitmisega ning seadus ei kohusta kvaliteedimärgiseid puhkaeestis.ee veebilehel avalikustama ning Andmekaitse Inspektsiooni pädevusse ei kuulu GK märgisega kui eraõigusliku isiku poolt antava märgisega seotud vaidluse lahendamine, siis jääb vaie rahuldamata. Lisaks ei kuulu ka inspektsiooni pädevusse selgitustaotlustele vastamise üle järelevalve teostamine, mistõttu ei võta inspektsioon ka seisukohta selgituste andmise osas.

/allkirjastatud digitaalselt/

Karin Uuselu
jurist
peadirektori volitusel